

Олена Долгова
канд. біол. наук, доцент
Національний авіаційний університет
м. Київ (Україна)
Анна Закревська
Студентка
Національний авіаційний університет
м. Київ (Україна)

ДОСЛІДЖЕННЯ УВАГИ ТА ПАМ'ЯТІ У СТУДЕНТІВ-ПІЛОТІВ ЯК ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ

Пілоти є спеціалістами однієї з тих професій, в яких найбільший рівень відповідальності. Пілоти повітряних суден використовують одночасно величезну кількість інформації, яка знаходиться як у короткострокових повідомленнях про прогноз погоди під час зльоту, на маршруті, аеродромі посадки та запасному аеродромі, повідомленнях авіадиспетчерів та інших повітряних суден, про поточні параметри польоту; так і у довгостроковій інформації про технологію роботи, призначення приладів авіаційних приладів і т. п. Тобто, такі характеристики, як: увага та пам'ять- є головними як під час підготовки майбутніх пілотів так і у їх професійній діяльності.

Для з'ясування цього питання було проведено дослідження пам'яті та уваги за низкою методик.

За методикою Джекобсона, яка дозволяє визначити рівні короткочасної пам'яті були отримані дані, які представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Дані дослідження короткочасної пам'яті у
студентів – пілотів за методикою Джекобсона

	Дуже низький		Низький		Середній		Високий		Дуже високий	
	К-ь	%	К-ь	%	К-ь	%	К-ь	%	К-ь	%
Короткочасна пам'ять	1	3.5	9	31.5	9	31.5	9	31.5	0	0

На основі аналізу отриманих результатів ми можемо сказати, що рівна кількість респондентів мають низький, середній та високий рівні. Це свідчить про те, що студенти – майбутні пілоти володіють гарною короткочасною пам'ятю та здатні до її систематичного тренування, що стимулюватиме розвиток та підвищення рівня пам'яті. Лише один опитуваний має крайній варіант можливих рівнів запам'ятовування, що становить 3.5 % від усіх респондентів. Такий результат можна пояснити тим, що респондентом на момент проведення тестування надана інструкція не була сприйнятою. Також варто зазначити, що жоден зі студентів не отримав максимально високий рівень. Можна стверджувати, що підчас тестування майбутні пілоти не використовували жодної мнемотехніки для полегшення процесу запам'ятовування. А можливий феномен запам'ятовування, а саме: ейдетична пам'ять, при такому рівні, є дуже рідкісним.

Наступна методика «Оцінка оперативної зорової пам'яті» представлена у вигляді чотирьох підбірок різних трикутників, по шість у кожній. Проаналізовані дані представлені в таблиці 2.

Таблиця 2

Аналіз даних короткочасної пам'яті у студентів – пілотів за методикою «Оцінка оперативної зорової пам'яті»

	Низький		Середній		Високий	
	К -ть	%	К -ть	%	К -ть	%
Короткочасна пам'ять	2	5	21	70.5	7	24.5

За представленими даними, ми можемо зазначити, що середній рівень короткочасної пам'яті мають 21 респондент, що становить 70,5 % від усіх опитуваних. Це означає, що студенти–пілоти мають здатність добре запам'ятовувати символи та фігури. Високий рівень мають 7 респондентів. Цей показник означає, що майбутнім пілотам властива розвинута зорова пам'ять. Лише у 2 студентів наявний низький рівень короткочасної зорової пам'яті, що становить 5%. Такий результат пояснюється тим, що у цих опитуваних краще розвинута слухова пам'ять.

При дослідженні уваги ми використовували методику «Хрестики», підчас якої респондентам потрібно за дуже

короткий час запам'ятати фігури, на кожній із яких зображені хрестики, і відтворити їх на бланку відповідей. Кожна така фігура була складнішою, за попередню. Проаналізувавши всі бланки, були отримані дані, висвітленні в таблиці 3.

Таблиця 3

Дані щодо визначення рівнів уваги у студентів – пілотів за методикою «Хрестики»

Увага	Низький		Середній		Високий	
	К -ть	%	К -ть	%	К -ть	%
	12	44	7	24.5	9	31.5

За отриманими даними, можна сказати, що більшість респондентів, а саме: 12 осіб, що становить 44 % мають низький рівень уваги. На такий результат могли вплинути додаткові фактори, які подіяли на сконцентрованість респондентів. 7 студентів – пілотів мають середній рівень уваги. Високий рівень відповідає 31.5% опитуваних, що свідчить про те, що у 9 респондентів добре розвинута увага, час їх сконцентрованості вищий, а отже, і уміння розподіляти увагу також є на відповідному рівні.

Представлені дані свідчать про те, що варто провести відповідні консультації з ціллю ознайомлення з індивідуальними результатами дослідження та пояснення необхідності у проведенні тренінгових програм, які мають метою покращити уміння майбутніх пілотів сконцентровуватися та утримувати увагу на довший період часу.

Високий рівень вимог до майбутніх пілотів, як і для інших спеціалістів авіаційної галузі, є обґрунтованим. Зростає рівень технічної складності авіаційних систем, вимагається здатність до системного аналізу інформації, зменшується час на прийняття рішення, зростає рівень відповідальності за життя багатьох людей. Тому однією з найважливіших задач комплексної підготовки пілота є формування його професійної компетентності, яка базується на визначенні та підтриманні професійно-важливих якостей.